

Kontrakoridor

Marijana Hameršak, Iva Pleše

S uvođenjem **profilacije izbjeglica** duž **balkanskog koridora** u studenom 2015. godine, uspostavlja se i povratni smjer kretanja koji se još naziva i kontrakoridorom (Hameršak i Pleše 2017). Kontrakoridorom su se unatrag, prema istoku, kretali oni kojima nije bio dozvoljen nastavak puta koridorom prema zapadu, odnosno oni koje su policije duž koridora vraćale u prethodnu zemlju. Austrijska je policija vraćala u Sloveniju, slovenska u Hrvatsku, a hrvatska u Srbiju, uspostavljajući obrazac **pušbekova** koji će nakon zatvaranja koridora u masovnom obliku postati svakodnevica na granicama o kojima je riječ. Aktivan do potpunog zatvaranja granica za izbjeglice u ožujku 2016. godine, ovaj je povratni smjer kretanja bio obilježen stalnom improvizacijom i promjenama putanja te se samo jednim dijelom, a ponekad ni toliko, preklapao s putanjom koridora prema zapadu.

Kako to pokazuju **izvještaji** iz tog razdoblja, izbjeglice se vraćalo prethodnoj državi tranzita na različite načine, potajno, više ili manje (ne)formalizirano, grupno ili pojedinačno. Ponekad su se pokretali postupci readmisije, a ponekad su se grupe ljudi samo ostavljale na graničnim prijelazima ili uz graničnu crtu otkud ih se i uz fizičko nasilje protjerivalo u prethodnu državu na putanji koridora. Ljude vraćene na granicu između Slovenije i Hrvatske hrvatska je policija tako ponekad vodila do zagrebačkog željezničkog kolodvora, ponekad do **Prihvatišta za tražitelje azila u Zagrebu**, a ponekad do **kampa u Slavanskom Brodu** ili do Srbije. Ponekad ih je zajedno s drugim izbjeglicama, nakon nove registracije i „popravka“ identiteta, ponovno upućivala koridorom prema zapadu (usp. Hameršak i Pleše 2017: 27).

Dok je koridor još bio aktivan, zapadnoeuropske države, prije svega Njemačka, Austrija i Švicarska, uspostavljaju i drugi masovni oblik kretanja unatrag koji je ubrzo nazvan **obrnuta balkanska ruta**, a kojim su stotine izbjeglica, koji su do tih zemalja došli koridorom, deportirani u Hrvatsku temeljem **Dublinske uredbe** mjesecima nakon zatvaranja koridora.

Prvi put objavljeno 10. 4. 2022; nadopunjeno 19. 11. 2023.

Literatura

Hameršak, Marijana i Iva Pleše. 2017. "Zarobljeni u kretanju. O hrvatskoj dionici balkanskog koridora". U *Kamp, koridor, granica. Studije izbjeglištva u suvremenom hrvatskom kontekstu*. Emina Bužinkić i Marijana Hameršak, ur. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku, Centar za mirovne studije, Fakultet političkih znanosti – Centar za istraživanje etničnosti, državljanstva i migracija, 9-39.